

Innst. 173 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:28 S (2013–2014)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Johnny Ingebrigtsen, Torgeir Knag Fylkesnes og Audun Lysbakken om at fiskekvotene skal forbli i lokalsamfunnet og sikre stabil råvaretilgang for næringslivet

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen presisere at fangst fra fiskefartøy med torsketrålkonsesjoner gitt med dispensasjon fra deltakerloven, og som har leveringsforpliktelser til landanleggene, skal leveres slik at det skapes aktivitet i disse lokalsamfunnene.
2. Stortinget ber regjeringen påse at leveringsforpliktelsene overholdes, og lokal aktivitet skapes, også i de tilfeller hvor det ikke har vært aktivitet ved overtakelsestidspunktet.
3. Stortinget ber regjeringen sikre at selskap som ikke evner å overholde sine forpliktelser og inngåtte avtaler, vil få inndratt tildelte konsesjoner, slik at kvotene kan tildeles andre flåtegrupper som kan levere fisken ved disse anleggene eller det samme lokalsamfunnet.
4. Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram forslag om at eventuelt inndratte torsketrålkonsesjoner med leveringsforpliktelser skal kunne underlegges lokal forvaltning, for på denne måten å sikre den opprinnelige intensjonen med leveringsforpliktelsene.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Bernt Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen, Øyvind Korsberg og Jørund Rytman, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, og fra Venstre, Pål Farstad, viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Johnny Ingebrigtsen, Torgeir Knag Fylkesnes og Audun Lysbakken om at fiskekvotene skal forbli i lokalsamfunnet og sikre stabil råvaretilgang for næringslivet. Det fremmes her en rekke forslag knyttet til den såkalte leveringsplikten. Komiteen viser også til brev fra fiskeriminister Elisabeth Aspaker av 13. mars 2014. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at fisken skal sikre verdiskaping og sysselsetting langs kysten.

Komiteen viser til at ordningen med leveringsplikt er regulert ved individuelle vilkår knyttet til den enkelte torsketrålkonsesjon og gjennom forskrift av 12. september 2003 om leveringsplikt for fartøy med torsketrålkvote. Komiteen viser til at formålet med leveringsplikten slik den fremkommer i forskriftens formålsbestemmelse er å sikre anlegg som bearbeider fisk stabil råstofftilførsel fra torsketrålflåten.

Komiteen registrerer at forslagsstillerne fremmer en rekke forslag om endringer i ordningen med leveringsplikt, og at regjeringen bes fremlegge dette for Stortinget til behandling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Høyre så tidlig som i 2011 fremmet et representantforslag for Stortinget der det ble bedt om at leveringsforpliktelsene gjennomgås med sikte på å gi industri og flåte større fleksibilitet i utnyttelsen av fiskeråstoffet, for slik lettere å oppfylle formålet med forskrift om fartøy med torsketråltillatelse, jf. representantforslag om økt tilgang til fersk fisk for norsk landindustri og forbrukere (Dokument 8:38 S (2011–2012)). Flertallet viser til at flertallet som den gang besto av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, ikke fant at dette var nødvendig og derfor la forslaget ved protokoll. Flertallet registrerer at disse partiene i opposisjon ser annerledes på saken.

Flertallet har videre merket seg at de rød-grønne partiene ikke strammet inn på leveringsplikten i løpet av sine 8 år i regjering, og at høringsforslaget om en innstramming ble trukket tilbake. De rød-grønne regjeringspartiene fattet heller ikke beslutning om at det forelå aktivitetsplikt på anlegget i Mehamn, til tross for at saken hadde ligget i departementet siden desember 2011.

Flertallet viser til at når fiskeriminister Elisabeth Aspaker 10. februar 2014 redegjorde for innholdet i vedtakene av 28. april 2005 og 15. februar 2006 (hvor det ble satt vilkår om aktivitetsplikt for Aker Seafoods ASA), og kom frem til at Havfisk ASA ikke har aktivitetsplikt på anlegget i Mehamn, så er dette kun en juridisk avklaring av innholdet i de to nevnte vedtakene og ikke en politisk motivert beslutning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Dokument 8:38 S (2011–2012) ville innebære en svekkelse av leveringsplikten, noe de rød-grønne partiene ikke støttet. Disse medlemmer har ikke endret syn, og mener at leveringsplikten må ligge fast. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Stoltenberg strammet inn leveringsplikten, og at ytterligere innskjerpinger ble foreslått og var på høring. Disse forslagene ble ikke trukket tilbake.

Disse medlemmer viser videre til at de ikke ser på aktivitetsplikten for anlegget i Mehamn som bare en juridisk sak.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til at dersom vi skal lykkes i å være verdens fremste sjømatnasjon, er vi avhengige av å ha en lønnsom fiskeindustri. Alternativet er å være råvareleverandør til fiskeindustrien i andre land.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at i stedet for

å ta ut ressursrente gjennom skattlegging, har vi i Norge valgt å ta ut ressursrenten gjennom arbeidsplasser og verdiskaping i fiskeindustrien.

Komiteen er glad for at regjeringen viderefører arbeidet som ble startet opp av regjeringen Stoltenberg med et utvalg som ser på lønnsomheten i industrien. Utvalget skal avgi sin rapport i løpet av 2014.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at deler av fiskeindustrien har hatt lav lønnsomhet over flere år. Flere tusen arbeidsplasser er forsvunnet, og spesielt har filetindustrien hatt betydelige utfordringer. Flertallet bemerker at det ikke er noen automatikk i at tilgang på store mengder fisk i havet fører til lønnsomme arbeidsplasser og en vellykket næring. Det er til syvende og sist markedene som bestemmer. Forbrukerne er villige til å betale en pris for et fiskeprodukt av en bestemt kvalitet, og skal industrien være økonomisk bærekraftig, betyr det at produksjonen må være lønnsom. Torskekvoten har i løpet av de siste fem årene blitt dobbelt så stor, noe som har gjort det utfordrende å holde prisen oppe. Flertallet mener det er behov for omstilling i fiskeindustrien, og leveringsplikten er bare en del av problemstillingen som krever en helhetlig tilnærming.

Flertallet legger til grunn at leveringsforpliktelser skal overholdes.

Flertallet mener forslaget om at inndratte trålekonsensjoner skal kunne legges under lokal forvaltning, vil innebære en uthuling av prinsippet om at fiskeressursene er en nasjonal ressurs som skal forvaltes av nasjonale myndigheter. Forvaltning av fiskeressursene, herunder tildeling av kvoterettigheter, deltakeradgang o.l., skal ikke utøves av lokale eller regionale myndigheter, men fortsatt forvaltes og utøves nasjonalt av fiskeriministeren.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til brev av 13. mars 2014 fra fiskeriminister Elisabeth Aspaker, hvor det fremheves at det «slik jeg ser det er det ikke aktuelt å utrede nye modeller for lokal forvaltning. Dette vil heller bidra til å sementere dagens utfordringer, fremfor å legge til rette for fremtidsrettet utvikling og aktivitet».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er i denne sammenheng opptatt av at bifangstordningen må beholdes minimum på dagens nivå, at insentivene for levende-lagring blir styrket, og at det blir vurdert andre tiltak for en sterkere spredning av råstoff gjennom året.

Disse medlemmer viser til forslag i Dokument 8:27 S (2013–2014) om leveringsplikt i torskefisket, og har ingen andre merknader.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:28 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Johnny Ingebrigtsen, Torgeir Knag Fylkesnes og Audun Lysbakken om at fiskekvotene skal forbli i lokalsamfunnet og sikre stabil råvaretilgang for næringslivet – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 24. april 2014

Geir Pollestad

leder

Frank Bakke-Jensen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet v/statsråden til næringskomiteen,
datert 13. mars 2014****Dokument 8:28 S (2013–2014) Representantforslag om at fiskekvotene skal forbli i lokalsamfunnet og sikre stabil råvaretilgang for næringslivet
— Fra stortingsrepresentantene Johnny Ingebrigtsen, Torgeir Knag Fylkesnes og Audun Lysbakken**

Det vises til brev av 6. mars 2014, hvor komiteen ber om Nærings- og fiskeridepartementets vurdering av forslagene i dokument 8:28 S (2013–2014).

Slik jeg ser det er det behov for omstilling i fiskeindustrien. Vi har verdens beste råstoff rett utenfor døren, og et stort marked rett sør om oss i Europa. Man har imidlertid ikke klart å utnytte dette godt nok, uten å bli utkonkurrert av billigere arbeidskraft andre steder. Det er denne konkurransen som er utfordringen for industrien, og for politikere og forvaltning når vi skal lage rammebetingelser for industrien.

Dette er ingen ny utfordring. Fiskeindustrien har gjennom mange år slitt med permitteringer og dårlige resultater. Industripolitikk som medfører permitteringer hver høst, er ingen god industripolitikk. Ulønnsomme arbeidsplasser er usikre arbeidsplasser for den enkelte ansatte og for de kommunene dette gjelder. Jeg tror at arbeidsplassene bare er trygge dersom man klarer å innrette seg slik at man arbeider smartere og lager produkter som skiller seg fra konkurrentene. Vi har et høyt kostnadsnivå i Norge, og det må

vi forholde oss til. Skal vi sikre arbeidsplassene, må industrien være forberedt på omstilling.

Regjeringen vil opprettholde ordningen med leveringsplikt, og utreder nå spørsmålet om regionalisering. Jeg har ikke forstått det slik at meningen med representantforslaget er å vende tilbake til den tiden da staten etablerte og drev filetindustri, selv om man ber regjeringen "påse at ... lokal aktivitet skapes". Vi skal imidlertid påse at leveringspliktig råstoff blir tilbudt i henhold til reglene, og at råstoffet på den måten kan komme ny virksomhet til gode.

Leveringsplikten er bare en del av problemstillingen. Vi må se på hvordan vi organiserer sammenhengen mellom fiskefartøy og fiskeindustri, og hvilke muligheter norsk industri har for å være konkurransedyktig med lavkostland.

Slik jeg ser det er det ikke aktuelt å utrede nye modeller for lokal forvaltning. Dette vil heller bidra til å sementere dagens utfordringer, fremfor å legge til rette for fremtidsrettet utvikling og aktivitet. Det er også viktig å minne om at ca. 2/3 av torskekvotene fiskes av kystflåtegruppene, og ca. 1/3 av havflåten. Kystflåten er dermed også meget viktig for råstofftilførselen til industrien langs kysten. Det er denne regjeringens mål å få på plass gode og velfungerende rammebetingelser som vil gi grunnlag ikke bare for å opprettholde virksomhet, men for å kunne øke verdiskapingen og lønnsomheten innenfor fiskeindustrien.